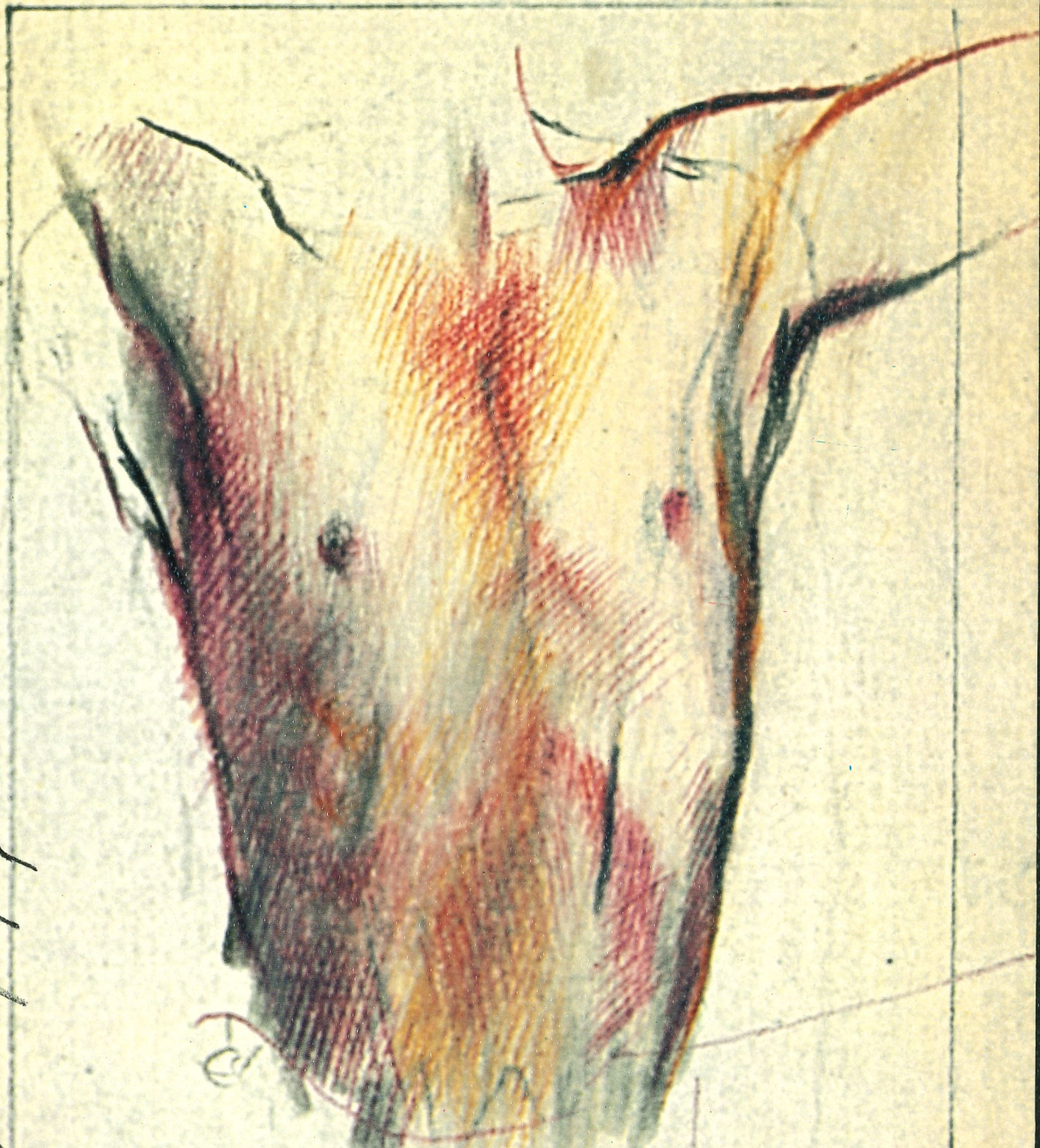

Kyllian / Britton / Mayfane.

6e Programma seizoen 1980/'81

NEDERLANDS DANS THEATER

HET NEDERLANDS BALLETORKEST

Dirigent David Porcelijn

SOLDATENMIS

Wereldpremière 13 juni 1980, Circustheater, Scheveningen

Choreografie Jiri Kylian

Muziek Bohuslav Marinu (Polni Mse, 1951 - m.m.v. Koninklijk Mannenkoor Die Haghe Sanghers en Bernard Kruysen, bariton)

Dekor en kostuums Jiri Kylian

Licht Joop Caboort

UNDERSTUDY

Première voor Nederland 13 juni 1981, Circustheater, Scheveningen

Choreografie Pavel Smok

Muziek Franz von Suppé (Die schöne Galathée, Pique Dame en Dichter und Bauer)

Dekor en kostuums Pavel Smok

Licht Joop Caboort

FORGOTTEN LAND

Première voor Nederland 13 juni 1981, Circustheater, Scheveningen

Choreografie Jiri Kylian

Muziek Benjamin Britten (Sinfonia da Requiem, opus 20)

Dekor en kostuums John Macfarlane

Licht Joop Caboort

zaterdag	13 juni	Scheveningen	Circustheater	20.15 uur
zondag	14 "	Amsterdam	Stadsschouwburg	20.15 uur
maandag	15 "	"	"	20.15 uur
woensdag	17 "	Scheveningen	Circustheater	20.15 uur
donderdag	18 "	"	"	20.15 uur
vrijdag	19 "	"	"	20.15 uur
zaterdag	20 "	Rotterdam	De Rotterdamse Schouwburg	20.15 uur
zondag	21 "	Amsterdam	Stadsschouwburg	20.15 uur
maandag	22 "	Utrecht	Stadsschouwburg	20.00 uur
dinsdag	23 "	Amsterdam	Stadsschouwburg	20.15 uur

Seizoen 1980/'81

TABLEAU DE LA TROUPE

Artistiek directeur Jiri Kylian

Zakelijk directeur Carel Birnie

Muzikaal directeur David Porcelijn

Regisseur Hans Knill

Gastleraar Bruce Steivel

Repetitoren Roslyn Anderson, Susan McKee

Pers en publiciteit Ton Leenhouts

Public relations Jan Nies

Administratie Louke Donker

Secretariaat

Carina de Goederen

Cobie Ploeg

Pascale Waworoentoe

Chef technische dienst

Joop Caboot

Toneel

Eric de Haas

Johan Maarhuis

Frank Smit

Licht

Tom Bevoort

Ben Vollebregt

Geluid

Dick Heuff

Kostuumatelier

Denise Groeneveld

Marlies Kwade

Heidi de Raad

Kleedster

Lia Caboot

Huishoudelijke dienst

Janny, Diana en Nico Tönjes

Danseressen

Roslyn Anderson

Arlette van Boven

Shane Carroll

Alida Chase

Cathérine Dénisot

Kathleen Fitzgerald

Yvonne Jordans

Marly Knobens

Sabine Kupferberg

Ana Laguna

Susan McKee

Pauline Schenk

Jeanne Solan

Karen Tims

Laurina van der Vusse

Eve Walstrum

Joke Zijlstra

Dansers

Nils Christe

Patric Dadey

Glen Eddy

Mats Ek

Chris Jensen

Peter Lawrence

Gérard Lemaitre

Leigh Matthews

Ric McCullough

Eric Newton

Michael Sanders

Gerald Tibbs

Tony Vandecasteele

James Vincent

Leigh Warren

Pianisten

Jan Lichtendahl

Thea Roos

Fysiotherapeut Bendt Schortinghuis

ASPIRANTENGROEP DE SPRINGPLANK

Artistieke leiding Gradimir Pankov

Moderne techniek Yteke Waterbolk

Coördinatie Lilian Saat

Danseressen

Cathérine Allard

Lia Bolte

Mirjam Diedrich

Mathilde v.d. Meerendonk

Yvette Olof

Dansers

Robert Benschop

Martin Gelpke

Peter Schetters

Jos Willems

SOLDATENMIS

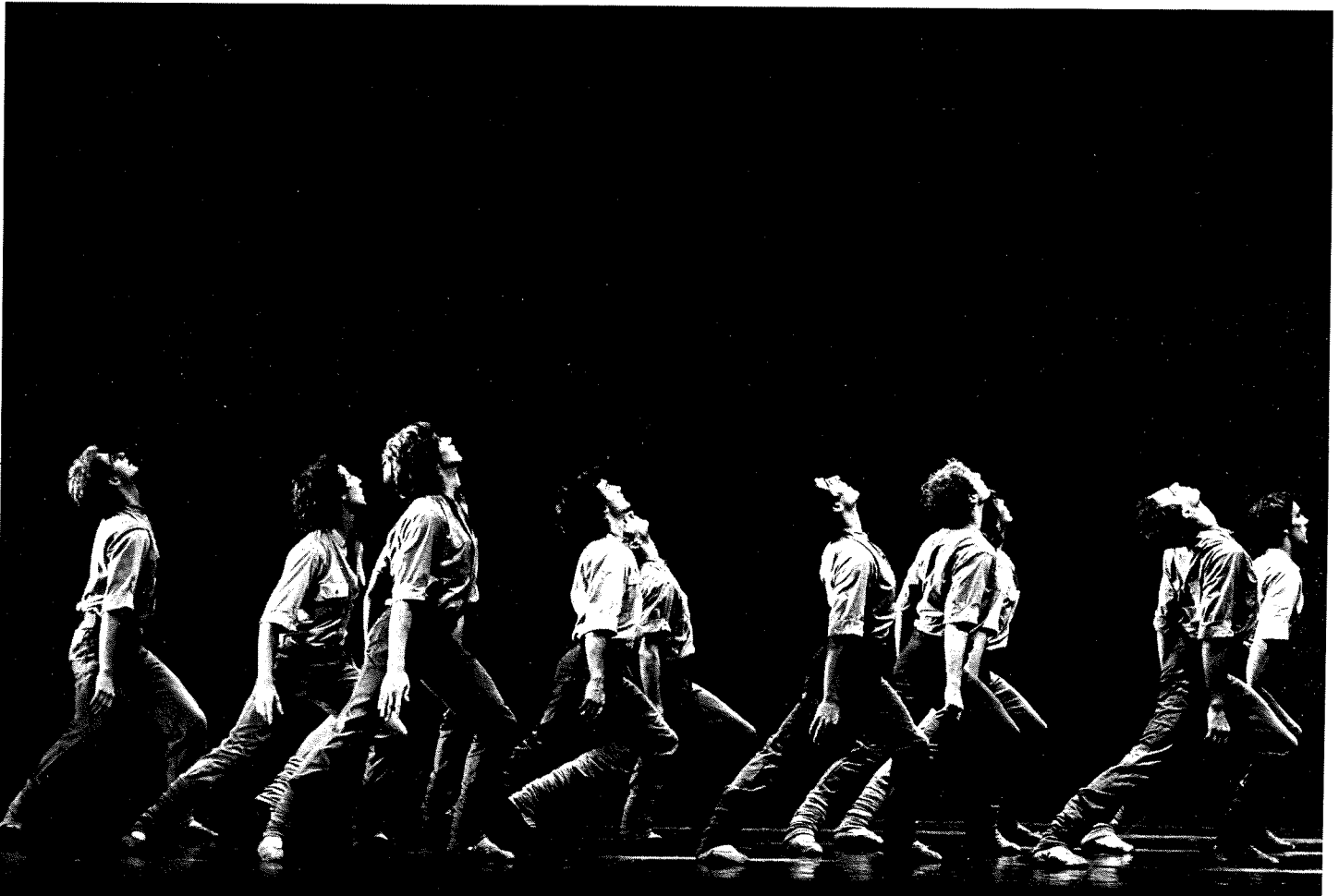
Martinu schreef zijn Soldatenmis in 1939, het jaar van grote politieke spanningen in Europa en van de Duitse inval in Martinu's geboorteland Tsjecho-Slowakije. De mis grijpt terug naar een gebeurtenis uit de Eerste Wereldoorlog, die een verpletterende indruk op de componist had gemaakt: de afschuwelijke slachtpartij onder een groep Tsjechische soldaten. Ze waren nog maar net in dienst en werden voor het eerst uitgestuurd, naar Frankrijk. Daar werden ze op het slagveld direct na aankomst afgeslacht. de volgende ochtend leefde niemand meer.

Het is geen gebruikelijke mis, in die zin dat zij niet is opgebouwd met de vaste misteksten van de katholieke kerk. De mis begint bijvoorbeeld met het Onze Vader en bevat verder o.a. zeer persoonlijke gebeden van de soldaten en psalmteksten. Het werk is geschreven voor mannenkoor, bariton en symfonie-orkest.

Aansluitend bij de vocale bezetting koos Jiri Kylian voor zijn choreografie een geheel mannelijke cast. "Alle jongens blijven op toneel, het hele ballet lang. In het leger ben je ook altijd, dag en nacht, bij elkaar", aldus Jiri Kylian. "Als je het leger ziet, honderden soldaten in rijen, kun je de één niet van de ander onderscheiden. In Soldatenmis wil ik laten zien dat een soldaat een individu is, een jongen die door zijn land verordonneerd wordt om dit en dat te doen, hoewel zijn eigen gevoelens heel anders kunnen zijn.

Een dappere soldaat te zijn, terwijl je bang bent en naar huis wilt. Daar gaat het om." Bij zijn première in het Holland Festival 1980 werd het ballet vrijwel unaniem ontvangen als een "nieuw meesterwerk" van Jiri Kylian. Zowel in de zaal als voor de televisie (het werd enkele dagen na de première uitgezonden) was men algemeen zeer onder de indruk van de dramatische werking. Een dramatiek, die onder meer tot stand komt door de bijna architectonische opzet van het ballet. Veel lijnen, driehoeken, geometrische figuren e.d., die plotse-ling worden verzacht om de ziel van het individu te tonen.

SOLDATENMIS *Choreografie Jiri Kylian*

Ensemble - Foto Jorge Fatauros

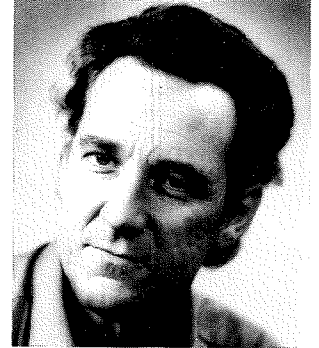
BERNARD KRUYSEN

Bernard Kruysen werd geboren op 28 maart 1933 als zoon en kleinzoon van de bekende schilders Anton en Jan Kruysen. Hij was de eerste Nederlandse zanger die bekroond werd met de Grand Prix du Disque, een onderscheiding die hem daarna nog 5 keer werd toegekend. Ook was hij winnaar van 2 eerste prijzen in concoursen van het Franse lied in Parijs. Eveneens in Parijs werd hij in 1977 benoemd tot officier in het genootschap Arts et Lettres.

Het jaar daarop werd hij benoemd tot Ridder in de Orde van Oranje Nassau.

Bernard Kruysen was korte tijd verbonden aan de Nederlandse Opera maar gaf de voorkeur aan een concert-carrière die hem voerde door Europa en Amerika waarbij hij werd begeleid door o.a. de componist Francis Poulenc, door Noël Lee, de pianovirtuoos André Watts en in Nederland door Gérard van Blerk.

BERNARD KRUYSEN

KONINKLIJK MANNENKOOR "DIE HAGHE SANGHERS"

Met Bohuslav Martinu heeft het koor een heel bijzondere relatie gehad. De wereldpremière van de Veldmis of Soldatenmis werd op 8 januari 1951 gebracht door Die Haghe Sanghers met het Residentie Orkest in het intussen afgebrande gebouw voor Kunsten en Wetenschappen in Den Haag. Martinu droeg twee van zijn composities op aan "zijn" Haghe Sanghers en hun dirigent. Dat waren: "Mount of Three Lights" (1954) en "The Prophecy of Isaiah". Laatstgenoemd werk voltooide hij vlak voor zijn dood op 28 augustus 1959 in Liestal, Zwitserland.

FORGOTTEN LAND

Forgotten Land heeft in mijn ballet te maken met de tegenstellingen die zich in elke bestaansvorm voordoen - polariteiten die uit ons bestaan noodzakelijkerwijze naar voren komen.

Het vergeten land - voor componist Benjamin Britten was dat East Anglia, een Engels graafschap - is niet alleen de grond voor mens en ras, flora en fauna maar ook de grondstemming voor de muziek die onderworpen is aan verandering, aan zinken in de zee. Maar voor het zover komt zijn er oneindig veel indrukken van buitenaf naar binnen en andersom.

Ontwerpen voor titels als "De sporen uitgewist", "De Dans aan de Zee" - maar ook "Trekvogels", "Stromingen" en "Getijden" hebben met deze overwegingen te maken. Vergeten betekent niet wegvagen, vernietigen - land, zelfs een verzonken kust, verdwijnt eigenlijk nooit.

Een requiem heeft in zich het raken aan de grenzen van het bestaan. Brittens Sinfonia da Requiem dat in het laatste deel in een soort wiegelied overgaat, doet dwingend denken aan de bloedsomloop van het leven, aan drie stadia van de wedergeboorte. En zelfs wat vergeten leek duikt dan weer op.

JIRI KYLIAN

BENJAMIN BRITTEN werd in 1913 in Lowestoft (Suffolk) geboren en stierf in 1976. Zijn eerste composities dateren uit 1932. Hij heeft een enorm oeuvre nagelaten, zowel in omvang als in kwaliteit. Vooral de vocale werken nemen daarin een belangrijke plaats in: opera's (Peter Grimes, Albert Herring), liederencycli en grote vocale werken als het beroemde War Requiem, A ceremony of Carols en de Sint Nicolaas Cantate.

Van z'n orkestwerken is wellicht "A young person's guide to the orchestra" het bekendst en ook het meest geliefd. De Sinfonia da Requiem (opus 20) dateert uit 1942 en werd gecomponeerd ter herinnering aan zijn ouders. Het werk heeft drie delen: Lacrymosa; Dies Irae en Requiem Aeternam.

Componist Benjamin Britten

UNDERSTUDY

De titel van deze balletparodie betekent zoveel als "invaller", een plaatsvervanger die op het allerlaatste moment gevonden wordt voor een danser die plotseling uitvalt voor een voorstelling. Pavel Smok heeft er een verhaaltje omheen gemaakt, dat laat zien tot welke onverwachte situaties zo'n eigenlijk niet op zijn taak berekende invaller aanleiding kan geven. Een ramp op het toneel, maar groot plezier in de zaal.

Via het verhaal van "Understudy" steekt Pavel Smok de draak met tal van gebruiken en uitwassen in het klassieke ballet. De tirannie van de balletmeester, de grillen van de prima-ballerina, maar ook de technische capriolen van de dansers.

De muziek van Franz von Suppé is gekozen vanwege de dubbele bodem, die ook in dit ballet zit: op zichzelf serieuze en virtuoze muziek, die echter door haar grenzeloze populariteit en het daardoor gegroeide misbruik bijna een karikatuur van de klassieke muziek is geworden.

Zo is ook dit ballet met zijn talloze technische hoogstandjes een karikatuur van het klassieke ballet.

De Tsjechische choreograaf Pavel Smok heeft een veelzijdige loopbaan achter de rug. Aanvankelijk had hij zichzelf voorbestemd voor een bestaan in de techniek en studeerde daarvoor enkele semesters aan een technische school in Praag. Vervolgens koos hij voor een carrière als acteur, maar zette daar een punt achter door toe te geven aan de roeping balletdanser te worden. Aan zijn loopbaan als solist moest hij door een blessure gedwongen een einde maken. Daarna werkte hij bij diverse Tsjechische gezelschappen en in Bazel als choreograaf. Tegenwoordig leidt hij een eigen gezelschap, het Praags Kamerballet. Daarnaast gasteerde hij in vele landen, onder meer in Oostenrijk, Polen, Oost en West Duitsland, Zwitserland, Frankrijk en de Verenigde Staten. Bovendien werkt hij regelmatig als regisseur en producer voor film en televisie. Bij de aspirantengroep "De Springplank" van het NDT studeerde hij eerder dit seizoen het ballet "Ein Musikalischer Spass" op de gelijknamige muziek van Mozart in.

Choreograaf Pavel Smok

Foto Jorge Fatauros

